

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Kedden, Június' 19-dikén 1821.

Oláh Ország.

Az itt következő tudósításokat már, mint egészen hiteleseket, mint hivatalszeréntvalókat, úgy közlik Német Ujságaink, Bukurestből Juniu' 3-dik napjáról: —

„A' Hadschi Ahmed Pascha' vezérlete alatt Oláh Országba beszállott Török armáda' fő hadi szállása, a' városon kívül Colentinában van, a' hol valami 22,000 emberekből álló Lóger fekszik, melynek felerésze lovasság. Ezen armáda még csak néhány napok múlva akart a' támodók' tanyája felé elébb mozdulni, mint lászott, azért, hogy az Ibraili Jussuf Paschának megérkezését várta, kire a' vala bizattatva, hogy Moldvát a' támodóktól megtisztítsa, 's a' ki ezen foglalatoskodásban már, mint mondják, annyira is eléhaladott volna, hogy Jassit elfoglalta. Az ő megérkezésével az egygyesült Török erő az Ypsilanti' serge ellen indul, a' ki még most is Tergowischthban tanyázik, 's ott, mint lászik, magát, a' véle lévő 10,000 emberekből álló sereggel, meg akarja tartani. —

„Magában Bukurestben csak 500 Törökök vagynak őrizeten, kiknek vezére, Baschbeschli Aga Tehir; egy Albaniai fiú. Ezen 500 emberek a' városnak csak két pontjain helyhezítették állásba magokat, úgy mint a' Püspöki épületben 's meg a' Radulwoda nevű klastromban. A' városban legjobb rend uralkodik, a' csendesség a' Törökök' bemenetele által csak egy pillantatig is meg nem háborított, azt az egygyet kivévén, hogy mindeneket,

honnyit idegent, kivetkeztettek a' fegyverből. A' honnyiak Török Biztosságnak, az idegenek Consuljaiknak felvigyázások alá rakták-le fegyvereiket: Törököt pedig, holmi elvetemedésekért, már néhányat felakasztatott vagy fejétől megfosztatott Baschbeschli Aga Tehir.

„A' Törökök még eddig mindenek eránt, még azok eránt is, kikre gyanujok van, hogy a' támodókkal egygyetértésben voltak, nagy jámborsággal viseltetnek még most is, csak fegyveresen ne találják őket; mások mindenek kibocsáttatnak kezességre, 's bántódás nélkül folytathatják minden keresményi foglalatoskodásaikat. A' fel-fegyverkezett Hetaristákkal ellenben legnagyobb keménységgel bánnak. Junius' 2-dikán tíz illy emberek fogattatván-el egy faluban az Ypsilanti Szent armádájából, a' város hidja' végénél a' Török Lóger felé vívó úton azonnal kivégeztettek a' világból. Hasonló sors ért két Bukuresti Hetaristát is.

„Ha egy szemmel-látott tanunak tudósítása megvalóságosúl, úgy Wladimireskó Tódor rossz állapotra jutott. Azt erősíti ezen tanú, hogy megérkezvén Tódor Pites htbe, ott ötöt valami Jordaki nevű Kapitány azonnal meglepte, vasra verette, 's jó őrizet alatt Ypsilantihoz Tergowischthba küldötte.

„Crajoát a' Widdini Pascha' sergei elfoglalván, onnét szélső vigyázó csoportjaikat az Olt vize mellett felfelé egész Rimnikig küldözték.“

Már egyenesen Konstanczinápolyból is érkeztek olly nagyon új tudósítások, a melyek Junius' 3-dikán indultak. Ezek szerint semmi új változás nem történt volt a dolgok ábrázatján. A fő városban csendesség uralkodott. Hanem a' (nem csak Orosz), hanem egyéb idegen gabonás hajóknak letartóztatása is folytában úgy tartott még most is, mint előbbeni levelünkben irtuk vala, melyhez azonközben azt a megjegyzést teszik ezen újabb tudósítások, hogy azon hajóknak terhét, melyeknek tulajdonosaik a' magok gabonájokat a' Porta számára önként oda adják, azokat a' Török kincstár mind kifizeti kész pénzel.

Az Európa és Kis - Ásia között lévő szoros tenger, vagy Konstanczinápolyi csatorna partjait nagy sánczolások által erősítik.

A' mi a' Smyrnai lármákat illeti, onnét Május' 21-dikén indultak a' legújabb tudósítások, 's valóság, hogy ott is követelték a' Török nép némelley törvénytelenkedést a' Keresztyének ellen: de az is igaz más felől, hogy minden eszközöket elévettetett a' Porta, hogy az ott folyó zenebonáskodásokat elcsendesíttethesse. A' Kaisarijei Hassan Pascha parancsolatot kapott, hogy seregével Smyrnába bemenvén, vigyázzon, hogy a' Fanaticus Török nép ott többé a' csendességet meg ne háborítsa, és hogy az ott lévő sok idegen kereskedőket senki ne báncsa. A' Smyrnai Ulemákhoz is hasonló meghívásokat intézett a' Porta.

Spanyol Ország.

Már jó ideje, hogy azon fontos kérdésnek megfejtésével foglalatoskodik a' Cortesek' gyűlésének egy Biztossága: hogy miként lehetne az anya Spanyol Ország

's az Amerikai Spanyol tartományok között való egygyességet olly módon helyreállítani, hogy az által a' régtartó vérontásoknak végvettethessék 's mind két résznek megelégedés szereztethessék. A' Biztosság Május' 23-dikán terjesztette vélekedését a' gyűlés' elejébe. A' Londoni Ministeri Kurir azt erőssíti, hogy ő, a' Cortesek' gyűlésének egygyik tagja' tudósításából tudja, hogy a' Biztosság' vélekedése a' legyen: hogy a' Királynak jóvallni kell, hogy Amerikában két olly Királyságot állíttasson-fel, a' melyek a' Törvényhozás, az Igasságnak kiszolgáltatása, 's a' Financia' állapotja eránt való tekintetekben, SpanyolOrszágtól tellyességgel semmit se' függjenek, hanem csak Politikai és Katonai tekintetekben maradjanak azzal öszszeasztaltatva, 's Vice - Királyok által kormánytassanak, a' Vice - Királyok pedig a' Király' két testvérei, Don Carlos és Don Francisco de Paula, legyenek. —

Ugyan ezt erőssítette a' Journal-de-Paris is Madridból vett tudósítások után, a' melyek Május' 24-dikén indultak: — „A' dolgoknak Amerikába bevitettendő új rendjét illető jóvallás (így szoll a' nevezett Journal' tudósítója) a' Biztosság által Május' 23-dikán a' Cortesek' gyűlésével titkos ülésben közöltetett, 's új Biztosság nevezteték-ki, hogy ezen jóvallásokat fontolás alá vegye. Nagy nehézségek forognak-fenn ezen dologra nézve, a' melyeket bajos leszen eligazítani, úgy, hogy mind két résznek tellyes megelégedésével eshessék. Az a' kedvetlenség, melyet a' két Infansok, a' miatt, hogy Spanyol Országot el kellene hagyniok, 's a' Király, a' miatt, hogy testvéreitől el-válni kényszerítette, már, mint látszik, egészszen elhárított, minekutánna a' Princzek ki nyilatkoztatták, hogy ők elszánták magokat arra, hogy a' Hazáért akár melly ál-

dozatot készséggel megtegyenek. Hanem az Amérikán innen lévő Spanyol szigeteknek a' Cortesek' gyűlésében lévő Követek gőrditettek nagyobb nehézséget a' gyűlés' elejébe. Ezek egyenesen protestáltak minden afféle eszközöknek elővettetésé ellen, a' mellyek által az Amérikai Spanyol két (Déli és Északi) Continenseknek az anyaország' eránt eddig fennállott Subordinációjában legkissebb gyengülés okoztathatnék, mivelhogy abból a' következne, hogy az említett szigetek, az úgy nevezett Spanyol Antillák, nevezetesen Havannah, a' város, azonnal függetlenné tenék magokat az anya Spanyol Országtól. Most ennyiben állanak ezen fontos tárgynak körülállásai. A' dolog nagyon criticus, kiváltképpen azért, hogy Bolívar nagyon sürgeti a' dolgot, mint az Amérikai tudósítások mutatják.

Május' 25-dikén nagyon magára vonta a' Cortesek' gyűlésének figyelmét egy kérelem, mellyet a' Barcellonai Municipalitás' nevében a' Kataloniai Követek terjesztettek a' gyűlés' elejébe. Azt kéri ezen Municipalitás, hogy állithasson-fel egy olly Bataliont, melyben a' legfiatalabbak 10, a' legidősebbek 16 esztendőös gyermekek legyenek. Ez is a' Francia revolúciónak egy leghevesebb periodusa beli demagogus példakövetés. Az ülésnek nagy részét ezen tárgy felett való tanácskozás foglajja-el, melly után meghatározta a' gyűlés, hogy ő ezen kérelmet nagy részvétellel fogadja, és érett megfontolás alá fogja venni.

A' híres P e p e, mint ezt is a' nevezett Párisi Journal a' maga magános tudósítója után erősíti, Madridban nagyon magános életet él, nagyon elvonta magát a' közönségtől. — Azt is Párisi Újságok erősítik, hogy a' Cortesek 4000 forintokból álló penziót rendeltek neki Convenciós

pénzben. Az ott lévő egyéb Nápolyi emigránsok félfizetést kapnak.

A' Londoni Ministeri Kurir sajnálkozva szól a' Spanyolokról, azért, hogy a' magok csendességének helyreállittatására nézve, mint a' Nápolyiak 's Piemontiak, mikor idejek volt hozzá, nem használták az alkalmatosságot: — „A' mi Spanyol Országból érkezett Újságleveleink, úgy mond, Máj. 17-dikéig terjednek. Csak erőszakoskodás és igazságtalan cselekedetek' laistromával vagynak tele, mellyeket a' szabadság' barátjai, mint Corunnában, szüntelen elkövetnek.

Spanyol Amerika.

Az újabb levelek ekképpen beszélnek, azon történetről, hogy Bolívar a' Spanyol Országgal való fegyvernyúgvást felmondotta volna: —

Bolívár illy irást küldött a' maga' fő hadi szállásáról, Bocono-de-Truxillóból Márcz. 19-dikén Latorréhez a' Spanyol fő vezérhez: — „Az ő sergei, így szoll, nagyon szenvednek ezen bizonytalan állapotban a' betegség és élelembeli fogyatkozás miatt, melyre nézve ő a' hadakozás' bizontalan változandóságait elébb becsüli a' ragadónyavalyák által való bizonyos veszedelmnél. A' Spanyol Ország' részének már eddig elég ideje lehetett volna, arra, hogy békeséges eszközökhöz nyuljon, ha a' barátságos állapotról valamit tartana. Ha a' Caraccasban tartózkodó Spanyol Biztosoknak, Sartorio és Espelina Uraknak, telyes hatalmak van arra, hogy a' hadakozásnak véget vessenek, úgy ő, Bolívar, kész leszen vellek San-Fernandóban alkudozásra lépni, a' hova ő ezennel vissza indul, és ott sergeit is össze gyűjti.“ — Ezen írásra úgy felelt Latorre, hogy ő ezt a' fegyvernyúgvás felmondattatásának len-

ni tartja, melyre nézve úgy ítél, hogy a' fegyvernyúgvás eszserént csak Aprilis 28-dikáig tarthat. Egyéb eránt az ido fel fogja fedezni, hogy mi okozhatta a' fegyvernyúgvásnak illy hirtelen történt félbeszakasztatását. Egyszersmind a' Veneczei lakosokhoz is Proklamációt intézett Latorre, jelentvén, hogy a' hadakozás ismét el fog kezdődni.

Két Siciliák' Országa.

A' Király illy Dekretom által hirdettetett, a' lefolyt revolúcióra nézve, Amnestiát, vagy Bocsánatot: —“

„Első Ferdinandus etc. etc. etc. Minthogy mi sürgetődni érezzük magunkat arra, hogy azon gondolatlanoknak kinlódó indulatokat lecsendesítsük, kik a' múlt esztendő Juliusának 8-dik napjától fogva vagy erőszakosan kényszerítettvén, vagy pedig félelem 's csábittatás, vagy egyéb akármi menthető okok által tévedésre vétettetvén, magokat a' Carbonarik közzé vagy akár mi olly titkos társaságokba beavattatni engedték, mellyek a' mi Szent Religióknak, avagy a' mi régibb vagy újabb törvényeik által megtiltattattak; a' mi Királyi kegyelmességünk szerént meghatároztuk, 's határozzuk a' mik itt következnek: —

1) Czik. Mind azok, a' kik a' múlt esztendő Juliusának 8-dik napjától fogva a' folyó esztendő Márcziusának 24-dik napjáig titkos vagy megtiltott társaságokba magokat beavattatni engedték, avvagy egyéb politikai történetekbe magokat belé elegyítették, ha az Özszeesküdtek' számába nem tartoznak, avvagy csak holmi egyéb közönséges bűnökkel vádoltatnak, tellyes Amnestiát kapnak. — 2) Czik. Ezen Amnestiának erejével megegyezőleg paran-

csoljuk, hogy a' mondott személlyek ellen tellyességgel semmi vizsgálódás ne tétetessék. — 3) Czik. Az a' kegyelem, mellyel mi ezen személlyek eránt viseltetünk, csak annyira terjed-ki, hogy ezen személlyek mind azok alól a' testi büntetések alól kivétettetnek 's feloldoztatnak, a' mellyek az illy büntételek ellen a' Criminalis törvényes könyvben kifejeztetve vagynak. — 4) Czik. Ezen megbocsátási kegyelemnek tellyességgel semmi köze nincsen azon rendelkezéseinkhez, mellyeket mi az olly személlyeknek hivataljaikra 's egyéb haszonvételeikre nézve kihirdettettünk, kik eránt mi a' mi akaratunkat már azon különbkülömb Junták elejikke terjesztettük, a' melly Juntákra ezen vizsgálódási foglalatosságokat biztuk. A' mi Státustitoknok Ministereink' kötelessége leszen, hogy ezen Rendelésünket mindenik annyiban végrehajtassa, a' mennyiben a' keze alá tartozik. Költ Nápolyban Május' 30-dikán 1821-ben. —“

„Ferdinánd.

„Canosa, Policziai Minister.

Ugyancsak Május' 30-dikán illy (katonai) napi parancsolat hirdettetett - ki Nápoly városában: —“

„General-Stub. — Napi parancsolat. — „Az ármáda az itt következő Nyilatkoztatás felől tudósittatik, mellyet Király ö Felsége az Országban lévő Austriai Cs. K. sergekre nézve kiadott: —“

„Minthogy ö Felsége azon szoros fenytékkal, mellyet a' Király tartományai-ban találtató Cs. Kir. Austriai minden sergek folytában tartanak, valamint szintén azzal a' magasztalást érdemlő buzgósággal is, mellyel ezen Császári ármádához tar-

tozó Generalis és egyéb Tiszt Urak, a' jó rendnek és közönséges csendességnek fenn-tartatására nézve bizonyitanak, meg van elégedve, erre nézve valamint ezen ser-gek' fő vezére, Lovasság' Generálisa Báró Frimont ö Excellenciája eránt, kinek ö Felsége, a' magához való jó hajlandóságát és ragaszkodását eléggé meg nem dicsér-heti, úgy a' több Generalis és Tiszt Urak 's minden köz katonák eránt is, ezen Nyi-latkoztatása által, a' legtisztább háláada-tosságnak, 's az ö fontos szolgálataikkal való tellyes megelegetésnek kétségen ki-vülvaló bizonyágtételét, közönségessé a-karja tétettetni. Költ Nápolyban Május' 30-dikán 1821. —“

„Della Rocca, Gen. Májor.

Egy Nápolyi hajóosztály, a' melly a' Nápolyi kikötőhelyből Palermó felé út-nak indult, oda szerencsésen által szállitotta az Austriai sergeknek egy osztályát 's ez ott nagy örvendezéssel fogadtatott.

Nagy Britannia.

Az alsó háznak Stuart Wortley nevű tagja, a' ki különben a' Ministerek-kei szokott tartani, azt tudakozta a' Minis-tertől Marquis Londonderrytól, hogy az a' Nyilatkoztatás, a' melly minden Ujság-levelekben, illy czim alatt: „Az Öszsze-szövetkezett Felségeknek a' Laibachi Congressus' berekesztetésekor kiadatott De-klarációja“ — kihirdettetett, valóságos és igaz Diploma legyen-e? 's közöltetett-e az a' Nagy Britanniai Országlószékekkel tisz-tiképpen? — a' melly kérdésre a' Minis-ter igenel felelvén, olly jelentést tett Stuart Wortley Ur, hogy eszzerént ö a' következő ülésben olly mótiót fog tenni, hogy a' Király közöltesse ezen De-
Nro. XLVIII.

klarációt a' Parlamentummal, minthogy ennek értelme ollyan, a' mi ellen némelly ellenző megjegyzéseket lehet tenni, és a' melly Nagy Britannianak szabadságaira nézve felettébb veszedelmes lehet.

Az a' hölgy, hölgyeményét (Herme-lin) bőr, mellyel a' Királyi koronázáshoz való palástot megbélelték, Francia Or-szágból vásároltatott, 's régebben arra volt határoztatva, hogy a' XVIII-dik Lajos megkoronáztatásakor vegyék hasznát. Az úszóallya ezen palástnak 7 lábnyomnyi. Két személy fogja tartani, vagy vinni. Karmasin veres bársonyból van csinálva, arany szkofium-szegéssel. Rózsák 's eziüst-ből himzett tollú bokkréták szemléltetnek rajta. Az ez alatt lévő ruha csupa arany és ezüsttel van borittatva, 's olly mas-siv és nehéz, hogy, mint gondolják csak addig hordozni is elég dolgot fog adni a' Királynak, míg a' koronázás' pom-páji tartanak.

A' Ministeri Kurir' nyilatkoztatása sze-rént azonközben mind ezek mellett a' nagy készülétek mellett sincs még a' felől semmi határozás kihirdettetve, hogy ezen koro-názási pompák mikor fognak véghez men-ni. — Azt jegyzik-meg, hogy 1272-tő-ben az I-ső Eduardus' koronázási czerimo-niájikor, 139 egész szalonna, 425 sertés, 440 ökör, 415 juh, 13 kövér kecske, 22,600 tyúk és kappany kelt-el. Harma-dik Sándor Skocziai Király is jelen volt a' koronázáskor. A' nép' számára 500 lovat bocsátottak-el, hogy azoké legye-nek, a' ki foghat közülök.

Ángliában és Irlandiában olly rende-lés hirdettetett-ki a' népnek felszámláltatá-sára nézve, hogy minden háztulajdonos adja-be irásban, hogy hány férjfiú és asz-szony személy találtatik nálla.

Ángliában sok helyeken kárt tett a' Májusi nagy hideg nem csak a' gyümölcs-
)

ben, hanem a' gabonában is. A' tengerekről általában rossz jövendölések érkeztek ezen esztendőre nézve. Az északi égsarki vidékekről ismét sok jéghegyeket lehajtottak az észak-nyugoti szelek a' Ney-Foundlandi 's még alább is az Atlanticum tengerre, még pedig olly nagy bőséggel, hogy az ezek által okoztatott levegői változás 's a' hideg essők, nagyon sivatag hidegre változtatták hirtelen által az Aprilisben sőt még Május' elején is uralkodott szép meleg időt — a' melyből a' következett, hogy nem csak Angliában és Skocziában, hanem az egyéb Európai közép Országokban is éppen az 1816-dik esztendőnek elékerülését lehet várni, ha csak szerencsére állandó Déli szelek nem fognak járni. Azt mondják, hogy a' jókori tavaszi meleg olvasztotta-fel az északi égsarki tengereket fedező jég-hegyeket, 's azokat hajtották-le a' szelek a' mi vidékeinkre, az Európa 's Amerika között lévő tengerekre, éppen úgy, mint 1816-ban történt volt a' dolog, mikor a' hajósok falukhoz 's szigetekhez hasonlító nagyságú jég-massákat találtak elől az Atlanticum tengeren.

Francia Ország.

Lavalette, az a' Francia fő Postagazgató, kit a' felesége Anglus Generalis Wilson Robertnek segédelmével a' fogházból és Francia Országból szerencsésen kihoztak 's az életben megtartottak, 's a' ki azolta az Orzágon kívül bujdoklott, a' Királytól végre kegyelmet nyervén, nem régen Párisba vissza érkezett. A' felesége még él, de nagyon elbetegesedett.

A' tavaly Aug. 19-dikén felfedeztetett özszeesküvésért elfogattatott tisztek' pere még most is szüntelen folytattatik a' Pairek' kamarájában. Már régen mind csak a' tanuk' kikérdeztetése meghalgattatása foglalta-el az ítélőszéknek egész figyelmét. Utóbb annak az Oberster Fabviernek, a' Ragusai Herczeg Marschal Marmont' volt Adjutánsának, ki maga is titkos fogságban tartatott egy darabig, hanem szabadon bocsáttatván, most mint tanú úgy hivattatott a' Pairek' elejébe, kikérdeztetése adott dolgot több napokig. Ezen Oberster elbeszélte Május' 31-dikén, hogy ő a' Párisi történetekről semmit se' mondhat, minthogy Jul. 27-dikétől fogva Aug. 21-dikén egy kereskedő háznak dolgában valahova küldetve lévén, nem tudhatja mik történtek az alatt Párisban. Caront nem ismerete elébb, csak minekutánna ő maga a' titkos fogságból kibocsáttatott. — Az Elölülő: „Az Ur maga mondta, hogy Colmárnál vadászaton látta őtet.“ — Fabvier: „Akkor, mint Oberstlieutenant Caront, úgy mutattak-meg nékem valami tisztet. Azután ismét, mikor három hónapi fogság után kibocsátottak, jelentette Sauset, hogy Caron, kit hasonlóképpen éppen akkor bocsátottak vala ki a' titkos fogságból, vélelem szollani kíván. Caron ekkor hozzám hirtelen belépvén hevesen megszollított, hogy miként mondhattam én azt felölle, hogy őtet esmerem, holott őtet nem is láttam. Ekkor vettem eszembe, hogy nékem Colmárnál mást valakit mutattak-meg Caron helyett. —

(Folytatása következik).

Redaktor: Pánczél Dániel. Nyomtatja; Nemes Stöckholzer Hirschfeld Felix.

(Am rothen Thurm im Müller'schen Kunst-Gallerie-Gebäude Nro. 648).